

Odporúčania Slovenskej komory učiteľov k zmenám v školstve

Slovenská komora učiteľov na svojom zasadnutí správnej rady, ktoré sa uskutočnilo 31. marca 2012 v Bratislave po zapracovaní podnetov a pripomienok z učiteľskej obce pripravila pre nastupujúcu vládu súbor opatrení, o ktorých si myslíme, že ich prijatím by sa podarilo začať proces pozitívnych zmien v našom školstve, najmä z pohľadu slovenského učiteľa.

Opatrenia boli prijaté po diskusii a následnou dohodou na spoločných bodoch, keďže na mnohé problémy sa môžu nájsť i rozdielne pohľady. Za podstatné považujeme najprv navrhnúť riešenia problémov, ktoré sa dotýkajú čo najväčšej skupiny učiteľov, keďže to by mala zabezpečovať učiteľská stavovská organizácia.

Školstvo, kultúra a šport sa po roku 1989 akoby vyčleňovali zo záujmu spoločnosti. Ekonomický rating bol prioritou všetkých vlád, vychádzajúc z premisy, že ekonomika je hýbadlom štátu.

Po dlhých rokoch stagnácie školstva, kultúry a športu ako budovateľov duchovného ratingu sa slovenské školstvo ocitlo v hlbokoj kríze, ktorá zasahuje to najdôležitejšie pre budúcnosť rozvoja krajiny, a tou je vzdelanie a výchova budúcich politikov, štátnikov, lekárov, učiteľov, ekonómov, odborníkov manuálnych profesií.

Každá vláda garantovala prioritu školstva, prioritu vzdelania a dnes vieme, že školstvu sme veľa dlžní.

Školstvo, dlhodobo podhodnotené, je v chaose, o čom svedčí skutočnosť, že úmerne narastajú problémy ako napríklad: nejednoznačnosť a konfliktnosť učiteľskej profesie, ohrozená prirodzená autorita učiteľa, nárast a komplikované riešenie sociálnopatologických javov, teacher stres - výrazný determinant ovplyvňujúci psychické a fyzické zdravie učiteľov, absencia kooperujúcej komunikácie medzi učiteľom a rodičom, problémy v dosahovaní minimálnych výchovných a výkonových štandardov a hodnôt, neadekvátne očakávania od rodičov a laickej verejnosti, zvýšený výskyt šikanovania, fyzických a psychických útokov nielen medzi žiakmi a študentmi, ale aj neprímerané slovné a fyzické útoky na učiteľov. Je dlhodobo finančne podhodnotené a z toho vyplývajú ďalšie problémy, napríklad učelia sú demotivovaní, nespokojní, vnímaní spoločnosťou ako veľmi nízko zárobková skupina.

SKU po zmapovaní a podrobnej analýze potrieb slovenských učiteľov odporúča ministrom školstva SR k realizácii nasledujúcich krokov s akcentom rešpektovania názorov väčšiny slovenských učiteľov - praktikov za školskými katedrami.

VO VZŤAHU K UČITEĽOVI

1. Žiadame v súlade s požiadavkami Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku zvýšenie investícií do školstva z HDP na 6%, platov učiteľov tento rok o 15 % a v

budúcich rokoch postupný nárast platov tak, aby dosahoval 1,5 násobok priemerného platu v národnom hospodárstve.

2. Podporovať ochranu zdravia učiteľa prostredníctvom bonusov - preplácanie výšku náhrady príjmu počas práceneschopnosti v plnej výške z prevenciou na emočné vyhorenie a rôzne neurologické a psychické poruchy; sociálno-psychologické tréningy a zaviesť zásadu „koľko prázdnin, toľko dovolenky“, keďže pedagogické povolanie je špecifické v možnostiach a obmedzeniach čerpania dovoleniek.

3. Právna ochrana učiteľa prostredníctvom rozšírenia kompetencií verejného ochrancu práv ako ochrany pred prejavmi bossingu a mobingu.

4. Zrovnoprávniť úväzok medzi učiteľmi a vychovávateľmi s vysokoškolským vzdelaním.

5. Žiadame definitívu pre pedagogických a odborných zamestnancov po 25 rokoch odpracovaných v školstve a v školských zariadeniach so zreteľom dosahovania mimoriadnych výsledkov, ako motivačný nástroj pre mladých ľudí a pre zvýšenie záujmu o pedagogické zameranie.

6. Riešiť problematiku učiteľov - dôchodcov hlavne v postavení vo vedúcich funkciách cez obmedzenie ich pracovného úväzku, ktorý by zohľadňoval ich vek.

7. Zosúladiť čerpanie dovolenky pedagogických a odborných zamestnancov, keďže vykonávajú rovnako náročnú prácu.

8. Definitívne doladiť novelizáciu zákona č. 317/2009 o pedagogických a odborných zamestnancoch a odstrániť z neho posledné diskriminačné opatrenia.

9. Zaviesť merateľné kritéria hodnotenia všetkých pedagogických a odborných zamestnancov vrátane riaditeľov škôl.

10. Žiadame o zriadenie Etickej komisie, ktorá by kodifikovala Etický kódex slovenského učiteľa a mala by odporúčací a poradný hlas.

11. Do budúcnosti vybaviť každého učiteľa notebookom ako osobným nástrojom prenosu informácií, ktorý je dnes základnou pracovnou pomôckou učiteľa.

K ŽIAKOVI

1. Žiadame stanovenie minimálneho a maximálneho počtu detí na všetkých typoch škôl.

2. Zadefinovať povinnosti a práva pedagogického a odborného pracovníka, žiaka, študenta a rodiča a tým odstrániť existujúce disproporcie, keď učiteľ má len povinnosti a žiak i rodič len práva a žiadnu spoluzodpovednosť za výsledky výchovy a vzdelávania.

3. Prehodnotiť súčasnú podobu Testovania 9 pre deti so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami.

4. Do školského zákona (zákon č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní) zakomponovať individuálne vzdelávanie pri ohrození bezpečnosti a inštitút individuálneho vzdelávania pod právomocou školy a vytvorenie škôl s ich zaradením do siete škôl, resp. transformáciou existujúcich škôl - škola so žiakmi s poruchami správania alebo triedy so žiakmi s poruchami správania.

5. Zaviesť zmluvy o správaní sa žiaka a rodiča so školou.

6. Zmysluplná integrácia mentálne postihnutých, ťažko zdravotne postihnutých, viacnásobne postihnutých, detí autistického spektra so zachovaním súčasného postavenia špeciálnych škôl v školskom vzdelávacom systéme.

7. Posilniť inštitút „individuálne vzdelávanie“ z dôvodu narastajúcich detí s poruchami správania a psychiatrickými diagnózami ako prevencia pred šikanovaním a týraním detí bez

obmedzenia.

8. Posilniť školy o školských sociálnych pedagógov, školských psychológov a školských špeciálnych pedagógov, odbremeniť učiteľov od kompetencií, ku ktorým patrí prevencia proti sociálnopatologickým javom, riešenie konfliktných situácií, tvorba individuálnych vzdelávacích programov pre každé začlenené dieťa, riešenie záškoláctva a sociálnych problémov s úradmi a inštitúciami.

K OBSAHU VZDELÁVANIA A EDUKAČNÉMU PROCESU

1. Zadefinovať tematický výchovno-vzdelávací plán ako otvorený a osobný dokument učiteľa.
2. Pokračovať v projekte debyrokratizácie a reformy pedagogickej dokumentácie tak, aby nepreťažovala učiteľa.
3. Prehodnotiť štátny vzdelávací program a jasne stanoviť výkonový a základný obsahový štandard jednotlivých predmetov v jednotlivých ročníkoch, ktorý by mal odporúčací charakter. Zároveň zachovať slobodu škôl pri tvorbe svojich školských vzdelávacích programov pri tvorbe nadštandardného učiva a špecifik školy.
4. Prehodnotiť spôsob prijímania žiakov na osemročné gymnáziá.
5. Zlepšiť (zefektívniť a zobjektívniť) externé testovanie žiakov (Testovanie 9, externá maturita), ktoré vykonáva NÚCEM, k čomu by stačila väčšia miera konzultácie medzi NÚCEM-om a pedagogickou verejnosťou.
6. Uvoľniť učebnicovú politiku.
7. Znížiť byrokratické zaťaženie využívaním elektronizácie dokumentov.

K ZRIAĐOVATEĽOVI A RIADITEĽOVI

1. Prehodnotiť právne postavenie a zloženie rád škôl.
2. Reformovať štátnu školskú inšpekciu s orientáciou na poradenskú činnosť.
3. Financie na prenesené kompetencie nepresúvať na školy sprostredkovane cez zriaďovateľa, ale priamo. Financie na originálne kompetencie - stanoviť normatív, ktorý by museli zriaďovatelia poskytovať školám.
4. Zvýšiť objem finančných prostriedkov do školstva tak, aby dosiahli priemer EÚ.
5. Zefektívniť využívanie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ na rozvojové projekty.
6. Vytvoriť systém internátneho vzdelávania s možnosťou vzdelávania nadaných a talentovaných detí zo sociálne znevýhodneného prostredia.
7. Posilniť predprimárne vzdelávanie k deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

V Bratislave 31. 3. 2012

PaedDr. Mária Barancová - prezidentka SKU

Mgr. Miroslav Sopko - viceprezident SKU

Mgr. Ivan Dudáš - viceprezident SKU a výkonný riaditeľ pre Košický kraj

Mgr. art. Jana Martinčeková - výkonná riaditeľka pre Bratislavský kraj

Mgr. Matúš Bañas - výkonný riaditeľ pre Prešovský kraj

PaedDr. Danko Jarabová - výkonná riaditeľka pre Banskobystrický kraj

PaedDr. Dagmar Kolevová - výkonná riaditeľka pre Tmavský kraj

Mgr. Lucia Porubčanská - výkonná riaditeľka pre Žilinský kraj

PaedDr. Jana Brigantová - výkonná riaditeľka pre Trenčiansky kraj

PaedDr. Katarína Vargová - výkonná riaditeľka pre Nitriansky kraj